

Sygn. akt I ACa 24/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 maja 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Małgorzata Wolczańska
Sędziowie :	SA Elżbieta Karpeta SA Lucyna Świdorska-Pilis (spr.)
Protokolant :	Małgorzata Korszun

po rozpoznaniu w dniu 14 maja 2015 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej we W.

przeciwko Ł. S., B. W. i (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w K.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 25 marca 2014 r., sygn. akt II C 850/13,

1) oddała apelację;

2) zasądza od powódki solidarnie na rzecz pozwanych 2 700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

I ACa 24/15

UZASADNIENIE

Powódka (...) SA domagała się zobowiązania B. W. oraz Ł. S. i (...) sp. zo.o. w K. solidarnie do opublikowania na swój koszt na stronie internetowej [www\(...\)](#) artykułu zawierającego informację o wydaniu w dniu 27 września 2013 r. przez Sąd Rejonowy dla W. postanowienia o oddaleniu wniosku spółki (...) o ogłoszenie upadłości powoda wraz z informacją o obciążeniu przez ww. Sąd spółki (...) w całości kosztami postępowania – w terminie 7 dni od dnia uprawomocnienia się orzeczenia. Powodowa spółka domagała się również zasądzenia od pozwanych solidarnie na rzecz Fundacji Na ratunek dzieciom z chorobą nowotworową kwoty 50 000 zł w terminie 7 dni od dnia uprawomocnienia się orzeczenia

wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Powódka wniosła także o zasądzenie od pozwanych, na jej rzecz kosztów postępowania.

W uzasadnieniu swych żądań powódka wskazywała, że (...) sp. zo.o. w K. jest wydawcą portalu: (...). a pozwana B. W. jest dziennikarką publikującą artykuły na powyższym portalu, natomiast Ł. S. jest jego wydawcą. W dniu 9 lipca 2013r. B. W. umieściła na stronie internetowej [www.\(...\)](#) artykuł zatytułowany: „Spółka (...) złożyła wniosek o upadłość (...)”. W treści tego artykułu dziennikarka wskazała, że w związku z rzekomym brakiem zapłaty przez powodową spółkę kwoty 500.000 zł, spółka (...) złożyła wniosek o ogłoszenie jej upadłości. Następnie w dniach 6 sierpnia 2013r. oraz 8 sierpnia 2013r. B. W. na ww. portalu opublikowała kolejne dwa artykuły, w których napisała, że postępowanie w przedmiocie ogłoszenia upadłości powódki, toczyło się w związku z niezapłaceniem przez (...) na rzecz (...) należności w wysokości 500.000 zł za usługi doradcze. Po zakończeniu postępowania w przedmiocie ogłoszenia upadłości, dziennikarka nie poinformowała o tym fakcie na ww. portalu. Tym samym nie zostały przekazane informacje o tym, że wniosek o ogłoszenie upadłości został oddalony, a (...) została w całości obciążona kosztami postępowania. Powódka podkreśliła, że informacja taka nie została opublikowana przez pozwanych do dnia wytoczenia powództwa.

W ocenie powódki, takie działanie pozwala domniemywać, że dziennikarka działała w złej wierze, nie zachowując podstawowej zasady jaką jest rzetelność dziennikarska - dziennikarka swym działaniem naruszyła przepis art. 12 Prawa prasowego, poprzez niezachowanie należytej staranności. Publikując bowiem wyżej wskazany materiał prasowy, dziennikarka miała możliwość pełnego wglądu do akt rejestrowych powódki, w których znajdują się dokumenty, które przeczą tezom, jakie stawiane były przez spółkę (...). W ocenie powódki, opisane powyżej działania B. W. nosiły znamiona manipulacji materiałem prasowym, poprzez przedstawianie opinii publicznej wyłącznie wybranych faktów bez przytoczenia całokształtu okoliczności, tj. bez informowania opinii publicznej o wyniku postępowania w sprawie ogłoszenia jej upadłości. Konkludując swe stanowisko, powodowa spółka podała, że nie może w niniejszej sprawie wątpliwości, że posiada ona jako osoba prawna dobra osobiste, w postaci wiarygodności czy też renomy przedsiębiorcy. Na skutek działań pozwanych, w ocenie powódki doszło niewątpliwie do naruszenia jej dóbr osobistych w postaci wiarygodności, i utraty zaufania u kontrahentów. Nadto doszło po jej stronie do zakłócenia czerpania zysku z prowadzonej działalności.

W odpowiedzi na pozew pozwani wniesli o oddalenie powództwa w całości i o zasądzenie na ich rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwani zakwestionowali podstawy ich odpowiedzialności z uwagi na niewykazanie przez powódkę przesłanek odpowiedzialności za naruszenie dóbr jej osobistych, poprzez dokonanie przez B. W. publikacji opisanych w pozwie artykułów prasowych. W szczególności w ocenie pozwanych nie doszło do naruszenia dóbr osobistych powódki, a to z uwagi na nieistnienie dóbr osobistych wskazywanych w pozwie. Ponadto działaniom pozwanych nie można było zarzucić bezprawności działania.

Na rozprawie w dniu 11 marca 2014r. strona powodowa cofnęła powództwo w zakresie żądania opublikowania na koszt pozwanych na stronie internetowej [www.\(...\)](#) artykułu zawierającego informację o wydaniu w dniu 27 września 2013r. przez Sąd Rejonowy dla W. postanowienia o oddaleniu wniosku spółki (...) o ogłoszenie upadłości powoda wraz z informacją o obciążeniu przez Sąd spółki (...) w całości kosztami postępowania – w terminie 7 dni od dnia uprawomocnienia się orzeczenia.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Katowicach oddalił powództwo oraz zasądził od powódki na rzecz pozwanych 5 877 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że w dniach 9 lipca 2013r., 6 sierpnia 2013r. oraz 8 sierpnia 2013r. na prowadzonym przez (...) sp. zo.o. w K. portalu [www.\(...\)](#), którego redaktorem naczelnym jest Ł. S. zostały opublikowane trzy artykuły autorstwa B. W. informujące o wszczęciu na wniosek spółki (...) postępowania w przedmiocie ogłoszenia upadłości (...) S.A. we W.. W artykułach tych autorka zrelacjonowała, na podstawie oświadczeń przedstawicieli spółki (...), (...)

S.A. oraz Sądu Rejonowego dla W. we W., przebieg tego postępowania. Ostatni z artykułów wskazywał, że ostateczne rozstrzygnięcie w ww. postępowaniu odbędzie się w dniu 25 września 2013r.

W ocenie Sądu pierwszej instancji brak było podstaw do uznania, by do naruszenia dóbr osobistych powódki, istotnie doszło. Wprawdzie pozwana opublikowała cykl artykułów informujących o zainicjowaniu przez spółkę (...) postępowania w przedmiocie ogłoszenia upadłości powódki. Z lektury tychże publikacji nie wynika jednak, by ich treść nakierowana była wyłącznie na spowodowanie utraty przez powódkę wiarygodności, wizerunku u kontrahentów, czy też zmierzały do pogorszenia jej pozycji na rynku. Sporne artykuły opierały się na informacjach uzyskiwanych przez dziennikarkę od przedstawicieli zarówno (...) jak i (...), przedstawiały wyczerpująco stanowiska obu stron, nie można zatem przyjąć, by ich konstrukcja miała na celu wyłącznie zaszkodzenie wizerunkowi powódki. Bez znaczenia dla takiej oceny pozostawało, że strona pozwana opublikowała informację o zakończeniu postępowania w przedmiocie ogłoszenia upadłości powódki dopiero w styczniu 2014r., tj. po wszczęciu niniejszego postępowania. Skoro bowiem cały cykl spornych artykułów nie dawał podstaw do uznania ich za stroniczne, czy mające na celu wyłącznie szkoderstwo powódce, to tym samym brak informacji o zakończeniu tego postępowania, sam w sobie nie może zostać uznany za szkoderstwo wizerunkowi (...). W konsekwencji powództwo podlegało oddaleniu w całości, w szczególności odnośnie podtrzymywanego żądania o zasądzenie kwoty na cel społeczny.

Od powyższego rozstrzygnięcia apelację złożyła powódka, wnosząc o jego zmianę poprzez zasądzenie kwoty 50 000 zł na wskazany w pozwie cel społeczny oraz o zasądzenie na jej rzecz kosztów procesu za obie instancje. Jako żądanie ewentualne zgłoszony został wniosek o uchylenie wyroku w części zaskarżonej i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Skarżąca zarzucała:

1) mające istotny wpływ na wynik sprawy naruszenie przepisów postępowania cywilnego w szczególności:

- art. 227 kpc przez nieuwzględnienie dowodów mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, skutkujące niewyjaśnieniem istoty sprawy i poczynieniem wniosków niezgodnych z rzeczywistym stanem faktycznym; tj. podczas orzekania pominięcie dowodu pominięcie przeprowadzonego dowodu z zeznań świadków P. M. i T. O.;

- art. 232 kpc poprzez nieuzasadnione przyjęcie przez Sąd I Instancji, wbrew materiałowi dowodowemu znajdującemu się w aktach sprawy, iż Pozwani nie dokonali naruszenia dóbr osobistych Powódki;

- art. 233 kpc poprzez brak wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego oraz sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego; w konstrukcji stanu faktycznego pominięcie faktu, że Pozwani opublikowali informację zgodną z żądaniem pozwu po otrzymaniu odpisu pozwu tym samym uznając powództwo;

- wyprowadzenie z materiału dowodowego błędnych wniosków, sprzecznych z zasadami logicznego rozumowania;

- przepisu art. 328 § 2 kpc w zw. z 233§1 kpc poprzez niewskazanie w uzasadnieniu wyroku podstawy faktycznej rozstrzygnięcia oraz dowodów na których Sąd się oparł i przyczyn dla których odmówił mocy dowodowej pozostałym dowodom;

2) naruszenie przepisów prawa materialnego mające istotny wpływ na wynik sprawy, a to:

- art. 12 prawa prasowego poprzez stwierdzenie przez Sąd, że nie została naruszona należyta staranność;

- art. 24 kc poprzez uznanie, że nie doszło do naruszenia dóbr osobistych powódki.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności stwierdzić należy, że Sąd pierwszej instancji ustalił prawidłowy, niesporny zresztą, stan faktyczny, który Sąd Apelacyjny podziela i przyjmuje za własny.

Nieuprawnione są zarzuty naruszenia prawa procesowego.

Niesłuszny jest zarzut naruszenia art. 227 kpc poprzez pominięcie w ustaleniach zeznań świadków P. M. i T. O.. W świetle przyjęcia (o czym niżej), że działanie pozwanych nie stanowiło bezprawnego naruszenia dóbr osobistych powódki, zbędne było czynienie ustaleń, czy artykuły, które ukazały się na portalu [www.\(...\)](#) wywołały negatywne konsekwencje dla powódki.

Zarzut naruszenia art. 232 kpc poprzez nieuzasadnione (w ocenie skarżących) przyjęcie, że pozwani nie dokonali naruszenia dóbr osobistych powódki stanowi de facto zarzut niedokonania właściwej subsumcji, a zatem naruszenia art. 24 kc. Powódka bowiem w ramach zarzutu sprzeczności ustaleń faktycznych z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego formułowała zarzuty dotyczące oceny ustalonego stanu faktycznego, w szczególności czy w danej sytuacji doszło do naruszenia jej dóbr osobistych oraz stopnia tego naruszenia, co wkracza już w materię rozważań prawnych, a błędy w tym zakresie stanowią już naruszenie przepisów prawa materialnego, co rozważone zostanie poniżej.

Jak słusznie podnosi pozwany w odpowiedzi na apelację, zarzuty naruszenia art. 233§ kpc oraz wyprowadzenia z materiału dowodowego błędnych wniosków, sprzecznych z zasadami logicznego rozumowania zostały postawione bezpodstawnie, gdyż apelująca nie wykazała na czym konkretnie polega wadliwość oceny lub rozumowania Sądu pierwszej instancji, czy też w którym miejscu Sąd był „nielogiczny”. Niezasadne jest też wskazywane pominięcie faktu opublikowania przez pozwanych (w toku procesu) artykułu o oddaleniu wniosku o upadłość powódki. Fakt ten był niesporny i miał miejsce już po wytoczeniu powództwa. Nie można natomiast uznawać, że opublikowanie tegoż artykułu świadczy o uznaniu żądań powódki.

Odnosząc się w końcu do zarzutu uchybienia prawu procesowemu, a to art. 328 § 2 kpc, Sąd Apelacyjny stwierdza, że on chybiony. Przede wszystkim wymaga podkreślenia, że naruszenie przepisu art. 328 § 2 kpc o tyle tylko może stanowić przyczynę uchylenia orzeczenia, o ile uniemożliwia dokonanie w toku instancji kontroli należytego zastosowania prawa materialnego i procesowego. Jedynie bowiem w takim wypadku uchybienie to może być uznane za mogące mieć wpływ na wynik sprawy. Wbrew zarzutom skarżącej motywę zaskarżonego wyroku czynią zadość wymogom formalnym, o których mowa w art. 328 § 2 kpc, stwierdzić przy tym należy, że motywę zostały wyłożone w sposób nie pozostawiający żadnych wątpliwości co do przesłanek, jakimi kierował się Sąd przy ferowaniu wyroku. Odmianą zupełnie kwestią jest, że powódka nie akceptuje merytorycznej zawartości motywów, w żadnym jednak wypadku nie oznacza to ich formalnej wadliwości. Wymaga bowiem podkreślenia, że art. 328 § 2 kpc określa jedynie wymagania konstrukcyjne uzasadnienia orzeczenia – a zatem nie stanowi właściwej płaszczyzny do krytyki trafności przyjętych za podstawę zaskarżonego wyroku ustaleń faktycznych, ani ich oceny prawnej.

Przechodząc do oceny prawidłowości zastosowania prawa materialnego wskazać należy:

Zgodnie z treścią art. 24 kc, iż ten czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Z kolei art. 448 kc stanowi, iż w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro zostało naruszone odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznana krzywdę, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia. Przesłankami odpowiedzialności przewidzianej w powołanym przepisie są: istnienie dobra osobistego, jego naruszenie lub zagrożenie naruszenia oraz bezprawność działania. Ugruntowane jest już stanowisko, że przepis art. 24 kc przewiduje domniemanie bezprawności działania naruszającego dobra osobiste, co powoduje, że na nim spoczywa ciężar wykazania, że jego działanie było zgodne z prawem.

Artykuły, które ukazały się na portalu [www\(...\)](#) nie zawierały informacji nieprawdziwych, co było między stronami niesporne. Tym samym pozwanej nie można zarzucić bezprawności działania w postaci podania nieprawdziwych informacji. Wprawdzie to czy powódka posiada zadłużenia, czy też nie, jest kwestią jej działalności gospodarczej, w ramach której dopuszcza się istnienie zadłużeń i nie powinno to być ujawniane na forum publicznym bez istotnej przyczyny. Jak bowiem przyjmuje się w orzecznictwie stan zadłużenia określonej osoby należy do sfery jej prywatności, a ujawnienie tej informacji, czyli podanie do publicznej wiadomości, niezależnie od tego czy jest to informacja prawdziwa, czy nieprawdziwa, jest naruszeniem dobra osobistego w postaci prawa do prywatności (art. 23 kc). Nie można jednakowoż przyjąć, by działanie pozwanych cechowało się takową bezprawnością. Pozwani nie podawali informacji o zadłużeniach powódki, tylko niesporny fakt toczącego się postępowania sądowego. Tego typu informacje mogą być i są zamieszczane w prasie, czy innych przekazywanych wiadomości. Procesy sądowe są jawne i rzeczą powszechnie przyjętą jest, iż niektóre z nich cieszą się zainteresowaniem mediów, które mają prawo do zamieszczania o nich informacji. Obowiązkiem prasy jest tylko to, by podawane informacje były prawdziwe, co w sprawie miało miejsce.

Powódka zdawała się konstruować swe żądania na podstawie ciągu zdarzeń (cyklu artykułów), w których pozwany najpierw dokonywał informacji o toczącym się postępowaniu sądowym, dotyczącym stwierdzenia upadłości powódki, a następnie nie podał wyniku owego postępowania i w tym właśnie działaniu, a właściwie zaniechaniu, powódka upatrywała naruszenia swego dobra osobistego w postaci dobrego imienia. Oczywiście teoretycznie możliwe jest dopuszczenie się naruszenia dóbr osobistych poprzez zaniechanie, jednakże w rozpatrywanej sytuacji takowego naruszenia nie sposób się dopatrzeć. Po pierwsze (co zostało omówione wyżej) początkowy ciąg wydarzeń nie był bezprawny. Po wtóre o ile dopuszczalne jest podawanie informacji w prasie o procesach sądowych, o tyle nie ma obowiązku kontynuacji informacji o przebiegu danego procesu. Wskazywane zaniechanie pozwanego nie może zatem zostać uznane za bezprawne.

Na obecnym etapie – wobec podania przez pozwanych informacji o końcowym wyniku postępowania upadłościowego – kwestią sporną pozostaje zasadność żądania zasądzenia stosownej kwoty na cel społeczny, a to na podstawie art. 448 kc. Wobec stwierdzenia braku bezprawnego naruszenia dóbr osobistych powódki żądanie to winno zostać oddalone.

Z daleko idącej ostrożności procesowej Sąd Apelacyjny wskazuje, że zasądzenie odpowiedniej sumy na cel społeczny ma pełnić funkcję kompensacyjną, nie zaś represyjną, która w istocie nie znajduje dostatecznego uzasadnienia w kontekście zasad rządzących reżimem odpowiedzialności cywilnej. W istocie zatem ma zmierzać do udzielenia pokrzywdzonemu swego rodzaju satysfakcji moralnej płynącej z sądowego uznania krzywdy. Z art. 448 kc wynika, że zasądzenie odpowiedniej kwoty na cel społeczny jest środkiem, z którego sąd może, lecz nie musi skorzystać. Należy też podkreślić, iż art. 448 kc ma zastosowanie także do ochrony dóbr osobistych osób prawnych. Jednakże, jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z 24 września 2008 r. (II CSK 126/08, OSNC-ZD 2009/2/58), w przypadku osób prawnych inne są nieco kryteria naruszenia dóbr osobistych. O ile w sytuacji osób fizycznych trzeba brać pod uwagę subiektywne czy obiektywne kryteria naruszenia dóbr, to w przypadku osób prawnych decydujące i jedyne znaczenie mają obiektywne kryteria naruszenia dóbr osobistych. Osoby prawne nie mogą odczuwać tak jak ludzie wyrządzonej im krzywdy i wykluczone jest uwzględnianie w tym względzie ujemnych odczuć osób tworzących substrat osobowy osoby prawnej (np. członków jej organów). Świadomość własnej wartości czy szacunek dla samego siebie wymaga zdolności do subiektywnego postrzegania swojego istnienia. Takie odczucia w zasadzie nie mogą znaleźć zastosowania w przypadku osoby prawnej. Sąd Najwyższy w cytowanym wyżej wyroku podkreślił, że orzekając o żądaniu opartym na art. 448 kc, sąd powinien w pierwszej kolejności rozstrzygnąć, czy zachodzi podstawa do odmowy uwzględnienia tego roszczenia. Do okoliczności uzasadniających oddalenie omawianych roszczeń należy zaliczyć też rodzaj naruszonego dobra osobistego - tu właśnie rozważana winna być kwestia naruszenia dóbr osoby prawnej.

W ocenie Sądu Apelacyjnego nawet w sytuacji przyjęcia, iż ów ciąg informacji bez wskazania finału, mógł stawiać powódkę w niekorzystnym świetle, to przesłanki odmowy uwzględnienia roszczenia pieniężnego zostały spełnione. Powódka jest osobą prawną, zatem sama zasada zrekompensowania naruszenia jej dobra osobistego poprzez zasądzenie sumy pieniężnej winna być obostrzona. Osoba prawna, a w szczególności tak znana jak (...) SA, winna

liczyć się z ujawnianiem informacji o toczących się z jej udziałem postępowaniach sądowych, co nie powinno wpływać na obiektywne poczucie krzywdy. Nie bez znaczenia jest też i fakt, iż ostatecznie informacja o wyniku postępowania sądowego została na portalu internetowym przedstawiona.

Z powołanych względów apelacja powódki winna ulec oddaleniu, a to na podstawie art. 385 kpc.

Orzeczenie w przedmiocie kosztów procesu za instancję odwoławczą uzasadniają normy art. 108§1 kpc i art. 98 kpc. Zasądzona suma 2 700 zł stanowi honorarium pełnomocnika procesowego pozwanej ustalone na podstawie § 6 pkt. 6 i § 12 ust 1 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz. U. Nr 97, poz. 888 ze zmianami).